

В даний час «директ-костінг» широко поширений у всіх економічно розвинених країнах. У Німеччині і Австрії даний метод отримав назву «облік часткових витрат» або «облік суми покриття», у Великобританії його називають «обліком маржинальних витрат», у Франції – «маржинальна бухгалтерія» або «маржинальний облік». При розгляді цієї системи у вітчизняній літературі часто зустрічається термін «облік обмеженої, неповної або скороченої собівартості». На наш погляд, прийнятною назвою для цієї системи є термін: «маржинальний метод обліку», оскільки основним показником при системі «директ-костінг» є маржинальний дохід.

У вітчизняних фахівців є два погляди на предмет «директ-костінгу». З погляду одних, це метод обліку витрат. Інші схильні вважати його методом калькулювання. На нашу думку, «директ-костінг» є системою управлінського обліку. А тому окрім власне обліку і калькулювання ця система включає ще і використання цих даних для ухвалення рішень, планування і контролю.

*Науковий керівник: к.е.н., доцент Михайлишин Н.П.*

*Джугла Наталя,  
студентка групи РКМ-51*

## **СУТНІСТЬ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ**

Найбільш важливою і значною частиною активів підприємства, що займають особливе місце у складі майна та домінуючі позиції у структурі витрат підприємств різних сфер діяльності є запаси. Вони відносяться до оборотних активів, тому що можуть бути перетворені на грошові кошти протягом року або одного операційного циклу.

Дослідження економічного змісту виробничих запасів приділяли увагу у своїх працях вітчизняні вчені-економісти: Білуха М.Т., Бутинець Ф.Ф., Герасимович А.М., Голов С.Ф., Завгородній В.П., Кужельний М.В., Кулаковська Л.П., Павлюк І.В., Савченко В.Я., Сопко В.В.

В обліковій літературі зустрічаються багато різних понять, пов'язаних із запасами, проте, слід врахувати, що кожне з них має власне тлумачення.

Згідно з П(С)БО 9 «Запаси» включають активи, які:

- утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності;
- перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва;
- утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством [4].

Запаси являють собою матеріальні ресурси (засоби виробництва, предмети споживання, інші цінності), необхідні для забезпечення розширеного відтворення, обслуговування сфери нематеріального виробництва та задоволення потреб населення, які зберігаються на складах або в інших місцях з метою їх наступного використання [7, с.315].

Чаюн І.Ю., Бондар І.Ю. під запасами розуміють матеріальні ресурси необхідні для забезпечення розширеного відтворення, обслуговування сфери нематеріального виробництва та задоволення потреб населення, які зберігаються на складах або в інших місцях з метою їх наступного використання [8, с.44].

Деякі науковці, такі як: Василенко В.О., Ткаченко Т.І., Зінь А.Е., Завгородній В.П., Кузьмінський А.М., Павлюк І.В., Савченко В.Я., Усач Б.Ф., під терміном «виробничі запаси» розуміють резерв матеріальних ресурсів, який використовують в поточній діяльності підприємства і призначений для забезпечення безперервності процесу виробництва, зберігання на випадок необхідності. Тобто поняття «виробничі запаси» є досить специфічним. Не дивлячись на те, що він набув широкого вжитку.

Сопко В.В. акцентує увагу на тому, що виробничі запаси, як накопичення ресурсів, які перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва. Запаси – це сукупність матеріальних благ, вироблених невідомо для чого й кого, які навряд чи колись взагалі будуть використані за призначенням [5, с. 56].

Бутинець Ф.Ф., під виробничими запасами розуміє все те, що завезено на склади підприємства і ще не вступило в першу стадію обробки, тобто частину сукупних запасів, призначених для виробничого споживання [1, с.59]. Також Лень В.С., Гливенко В.В. визначає виробничі запаси як предмети праці, підготовлені для запуску у виробничий процес, що складаються з сировини, основних і допоміжних матеріалів, палива, покупних напівфабрикатів і комплектуючих виробів, тари і тарних матеріалів, запасних частин для поточного ремонту основних фондів [3, с.113]. Склад виробничих запасів на кожному підприємстві залежить, від сфери його діяльності.

Російські спеціалісти під виробничими запасами розуміють різні речові елементи виробництва, що використовуються у якості предметів праці у виробничому та іншому господарському процесі. Вони повністю споживаються в кожному новому циклі виробництва і цим самим повністю переносять свою вартість на вартість виготовленої продукції, виконаних робіт та наданих послуг.

Виробничі запаси – це запаси засобів виробництва, які знаходяться на складах суб'єктів господарювання та потрібні для забезпечення безперервного виробничого циклу (процесу), це лише ті предмети праці, які ще не приймають участі в процесі виробництва і зберігають свою натурально-речову форму [2, с. 117].

Проаналізувавши дефініції з розкриттям сутності запасів вітчизняними та зарубіжними економістами щодо визначення економічної сутності категорій «виробничі запаси» можна зробити висновок про те, що виробничі запаси підприємств є важливим елементом кожної групи, які використовують для виробництва протягом одного виробничого циклу, повністю переносять свою вартість на вартість виробленої продукції, раціональне управління якими є однією з умов ефективного господарювання.

#### **Список використаних джерел:**

1. Бутинець Ф.Ф., Бородін О.С., Герасимович та ін. Бухгалтерський фінансовий облік: [підручник]; за ред. Ф.Ф. Бутиця. – [4-те вид., перероб. і доп.]. – Житомир: ПП«Рута», 2002. – 688с.
2. Кружальний М.В., Лінник В.Г. Теорія бухгалтерського обліку: [підручник]; за ред. М.В. Кружальний, В.Г. Лінник. – КНЕУ, 2001. – 334с.
3. Лень В.С., Гливенко В.В. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика: [начальний посібник] / В.С. Лень, В.В. Гливенко. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 556с.
4. П(С)БО 9 «Запаси» затверджений наказом Міністерства фінансів № 246 від 20.10.1999р.
5. Сопко В.В. та ін. Бухгалтерський облік: [навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів] / В.В. Сопко. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 496с.
6. Чабанова Н.В., Василенко Ю.А. Бухгалтерський фінансовий облік [підручник] / Чабанова Н.В., Василенко Ю.А. – К.: Кондор, 2006. – 450с.

*Науковий керівник: к.е.н., доцент Хаблюк О. А.*